

RÖVID TÖRTÉNETEK

Az én emberem

Amikor Rut kijelentette, hogy szakítani akar, tisztára sokkot kaptam. Alighogy megérkeztünk a taxival a háza elé, kiszállt a járda felőli oldalon, és közölte, nem akarja, hogy fölmenjek hozzá, nem is nagyon akar beszélni róla, azt pedig pláne nem szeretné, ha még egyszer az életben hozzászólnék, akár csak egy BÚÉK-ot vagy egy „boldog születésnapot” se, ezután pedig akkora erővel vágta be a taxi ajtaját, hogy a sofőr utánakáromkodott. Totál dermedten ott maradtam a hátsó ülésen. Ha veszekedtünk volna előtte vagy akármi, esetleg jobban föl lettem volna készülve rá, az este azonban igazán állatra sikerült. A film kicsit szar volt, de amúgy tényleg tök *coolan* telt az egész. És egyszer csak jött ez a monológ, meg az ajtócsapkodás, és paff! Az egész együtt töltött elmúlt fél évünk kútba zuhant.

– Na, mi legyen? – kérdezte a sofőr a viszapillantó tükörben. – Hazavigyem? Van egyáltalán magának otthona? Vagy elvigyem a szüleihez, a barátaihoz? Nyilvánosháza az Allenbyre? Maga a főnök, maga a király.

Fogalmam se volt, mihez kezdjek, csak azt tudtam, hogy ez így nem fair: miután Hillával szakítottam, megfogadtam, hogy senkit nem engedek annyira közel magamhoz, hogy ilyen sebet üthessen rajtam, és akkor feltűnt Rut, és minden olyan szuper volt; ezt egyszerűen nem érdemeltem meg.

– Igaz is – dűnnyögte a sofőr, miközben le-

állította a motort és hátradólt az ülésen –, mi nek is menni bárhová, ha itt olyan kellemes. Ami engem illet, a számláló ketyeg.

Ebben a pillanatban egy címet közöltek az adóvevőn: Zsidó Hadosztály útja 9. Ki van a közelben. Ez a cím... ismerős volt valahonnan. Olyan mélyen vésődött az emlékezetembe, mintha kalapáccsal verték volna be oda.

Amikor Hillával szakítottam, ugyanez játszódott le a taxiban. Egész pontosan abban a taxiban, amely a repülőtérre vitte. Közölte, hogy itt a vége, és azóta valóban nem is hallottam felőle. Akkor is alig bírtam megszólalni, ott álltam tiszta hülyén az Amszterdam sugárút közepén. De ez a cím... akkor is ugyanezt a címet hallottam, mielőtt a taxi továbbindult: Zsidó Hadosztály útja 9. Persze lehet, hogy csak véletlen, de szóltam a sofőrnek, hogy vegye az irányt. Tudnom kellett, mi van ott. Abban a pillanatban, amikor odaértünk, egy másik taxit láttam elhajtani onnan, benne pedig egy kis gyerek- vagy csecsemőfej körvonalait hátulról. Kifizettem a taxist és kiszálltam.

Kertes ház volt, beléptem a kapun, odasétáltam a ház ajtajához, és csöngettem. Elég későre járt, fogalmam se volt, mit csináljak, ha valaki ajtót nyit, mit mondok neki. Semmi keresnivalóm nem volt ott, pláne nem ilyen tájt. De annyira dühös lettem, hogy egyáltalán nem érdekelt, még egyszer, hosszan megnyomtam a csengőt. Majd tiszta erőmből dörömbölni kezdtem, mint a katonák a filmekben, amikor házról házra kutatnak valaki után, de senki nem nyitott ajtót. A Ruttal és Hillával kapcsolatos gondolataim elkezdtek összerosódni a többi szakításom emléképeivel, és az egész egyetlen tömör masszává sűrűsödött. Valami nagyon nem hagyott nyugodni ebben a házban, ahova képtelen voltam bejutni. Körbejártam, hátha találok egy helyet, ahol beleshetek. Ablaka nem is volt, csak egyetlen, üvegablakos hátsó ajtaja. Igyekeztem benézni, de semmi nem látszott odabent. Hiába erőlködtem, a szemem nem volt képes hozzászokni a sötéthez, úgy éreztem, minél tovább próbálkozom, annál feketébb az egész. Szinte belediliztem. Egyszer csak azon kaptam magam, hogy fölemelek

egy követ, a pólómba bugyolálom és betöröm az üveget.

Bedugtam a kezem, és ügyelve, hogy meg ne vágjam magam, belülről lenyomtam a kilincset. Beléptem, és óvatosan, nehogy megbotoljak valamiben, a villanykapcsoló után tapogatóztam. Mikor megtaláltam, halvány sárga fény árasztotta el a szobát. Az egész óriási helyiségben egyetlen körte világított. Ennyi volt az egész: egyetlen hatalmas, bútorozott szoba – tátongott az ürességtől. Az egyik falat leszámítva, amelyet teljes egészében különböző nők képei borítottak, egyik-másik keretben, a többi csak simán fölcelluxozva. Mindet ismertem. Ott volt köztük Roni, akivel a hadseregben jártam, Daniella, aki még a gimiben volt a barátnőm, Stephanie, aki a kibucunkban volt önkéntes, és Hilla is, ott volt a falon mind, a fal közepén pedig, finom aranykeretben, Rut mosolygós képe. Leoltottam a villanyt és lekuporodtam a sarokba. Nem értettem, ki lakik itt, ki ez az ember, miért csinálja ezt velem, és hogyan sikerül mindig mindent tönkretennie. Aztán egyszerre minden világossá vált: ezek a váratlan szakítások, amikor Alma, Hilla vagy Rut elhagyott, soha nem kettőnkéről szóltak, hanem őróla.

Nem tudom, mennyi idő telt el, amire megérkezett. Először egy kocsit hallottam, ahogy elhajt a ház előtt, aztán őt, amint benyit az első ajtón, majd újra világos lett a szobában, és ott állt előttem mosolyogva, ez a faszkalap csak bámult rám és vigyorgott. Alacsony volt, akár egy gyerek, hatalmas, szempillák nélküli szemekkel. A kezében műanyag iskolatáskát tartott. Mialatt föltápáskodtam a sarokból, betegesen vihogott, mint akit rajtakaptak, és megkérdezte, hogy kerültem ide.

– Ő is elhagyott, mi? – mondta, amikor már ott álltam mellette. – Ne vedd a szívedre, mindig jön a következő.

Válasz helyett fejbe vágtam a kővel, s miután a földre esett, tovább ütöttem. Nekem nem a következő kell, hanem Rut, azt akarom, hogy száradjon le a vigyor az arcáról! Végig nyüszített, mialatt ütlegeltem, „mit csinálsz, mit csinálsz, mit csinálsz, én a te embered vagyok, a te embered!”, aztán végre befogta.

Elokádtam magam. Hányás után úgy megkönnyebbültem, mint a seregben, amikor a hadjárat közben fölmentenek a hordágycipelés alól, és végre könnyűnek érzed magad, holott már a lehetőségéről is rég megfeledkeztél. Olyan érzésem volt, mintha kisgyerekek lennék. És minden gyűlölet, bűn, meg a félelem, hogy esetleg elkapnak, föloldódott ebben a könnyűségben.

A ház mögött nem messze volt egy kis ligetszerűség, oda hajítottam. A követ meg a csupa vér pólót elástam a kertben. A következő hetekben agyba-főbe utána nyomoztam, a lapokban, a hírekben, az eltűnt személyekről szóló hirdetésekben, de semmit nem találtam. Rut nem válaszolt az üzeneteimre... az egyik munkatársam azt mondta, látta őt az utcán egy copfos szőke sráccal – ideges lettem, de tudtam, nincs mit tenni, ő már a múlté. Nem sokkal utána Miával kezdtem járni. Már az elejétől annyira rendben volt, olyan zsír volt minden, a korábbi lányokkal ellenétben az első pillanattól nyitott voltam vele, és nem próbáltam bebiztosítani magam. Éjjel álmomban néha előjött a gnóm, ahogy a lugasba dobom a tetemét. Fölriadtam, de hamar rájöttem, hogy már nincs mitől félnem, ő már nem létezik többé, úgyhogy megöleltem Miát és visszaaludtam.

Miával egy taxiban szakítottunk. Azt mondta, érzéketlen vagyok, annyira nem vágok semmit, hogy ha a világ legnagyobb szenvedése szakadna rá, azt se venném észre, mert ha én épp jól érzem magam, azt hiszem, hogy neki is oké, és kész. Közölte, hogy csomó problémánk volt már, csak én ügyet se vettem rájuk; ezután sírva fakadt. Meg akartam ölelni, de elhúzódott, és kijelentette, hogy ha ér még valamit a számomra, akkor hagyom elmenni. Nem tudtam eldönteni, utánamenjek-e, megpróbáljam-e még meggyőzni, mikor az adóvevőn ezt a címet közölték: Függetlenségi Háború útja 4. Szóltam a sofőrnek, hogy vigyen oda. Mire odaértünk, már ott állt egy másik taxi, egy ölelkező pár szállt be épp, korombeliek lehettek, talán kicsit fiatalabbak. A sofőr mondott valamit nekik, amin kacagtak. Továbbmentem a Zsidó Hadosztály útja 9-hez. Meg akartam keresni

a tetemet, de sehol nem láttam ott, ahova hajítottam. Az egyetlen dolog, amit találtam, egy rozsdás dorong volt. Fölemeltem, és elindultam vele a ház felé.

A ház ugyanolyan volt, ahogy otthagytam: tiszta sötét, betört ablaküveggel a hátsó ajtaján. Bedugtam a kezem, és vigyázva, nehogy megvágjam magam, belülről lenyomtam a kilincset. Egy pillanat alatt megtaláltam a villanykapcsolót. Minden ugyanúgy üres volt, kivéve a képeket a falon, ott sorakoztak ugyanabban a rendben. Kinyitottam és átkutattam a táskáját. Egy ötvensékeles, egy félig elhasznált jegytömb és egy szemüvegtok volt benne, meg egy kép Miáról. A képen copfos haja volt, kicsit magányosnak látszott. Hirtenen fölfogtam, mit mondott a gnóm, amikor megöltem – hogy mindig jön a következő. Megpróbáltam őt elképzelni azon az éjszakán, amikor Ruttal szakítottam: elmegy valahová, visszatér a képpel, gondoskodik róla, hogy megismerkedjem Miával, ahogy arról is gondoskodott, hogy az összes többi lánynyal megismerkedjek. Csakhogy most is sikerült elbasznom. Mia is elment, és már nem biztos, hogy jön a következő, mert meghalt az én emberem, én magam öltem meg őt.

Az éjszaka, amikor meghaltak az autóbuszok

Azon az éjjelen, amikor meghaltak a buszok, a megállóban ültem egy padon. A kilyukasztott jegyeket néztem a jegytömbön, hogy melyik lyuk mire emlékeztet. Az egyik úgy nézett ki, mint egy nyuszi, az volt a kedvencem. A többi, akármeddig néztem, semmi másra nem hasonlított, csak egy lyukra.

– Már egy órája várunk – morgolódott az álmos öreg mellettem –, vagy még régebben. Az ördögbe a közlekedési cégekkel. Ahhoz értenek, hogy egykettőre lenyúlják az állami pénzeiket, de mire ideérnek, az ember kileheli a lelkét.

Az öreg befejezte a panaszkodást, megigazította a fején a svájcisapkát és visszaaludt. Szomorú szemét elnézve elmosolyodtam, majd újra a lyukakhoz fordultam. Még mindig csak lyukakra hasonlítottak. Türelmesen vártam a változást.

Egy szétizzadt fiatal srác száguldott el a megálló mellett. Rohanás közben felénk fordította a tekintetét, és zilált, elfúló hangon azt kiáltotta:

– Fölösleges tovább várni... a buszok meghaltak. Mind!

Tovább iramodott, és már messze járt, amikor újra lelassított, a bal kezére támaszkodott, és újra felénk fordította az arcát, mintha valami fontosat kihagyott volna. A könnyek izzadságcseppként csillogtak orcáján.

– Mind – üvöltötte hisztérikusan, és tovább futott.

Az öreg ijedtében fölébredt:

– Mit akart ez a mesüge?

– Semmit, papa, semmit – motyogtam. Fölemeltem a földről a táskát, és elindultam lefelé az úton.

– Hé, barátom,¹ hová mégy? – kiáltott utánam az öreg.

A régi csokoládégyár mellett egy fiú és egy lány várakozott, valami játékot játszottak az ujjakkal, aminek soha életemben nem bírtam megérteni a szabályait.

– Hahó – szólt oda a fiú, amíg a lány a hüvelykujjával megérintette az ő kitárt tenyerét –, nem tudod, mi van a buszokkal?

Vállat vontam.

– Lehet, hogy sztrájk van – még hallottam, ahogy a lányhoz fordult –, inkább maradj nálam éjszakára, késő van már.

A hátizsákom pántja nyomta a hátam, megigazítottam. A főút mellett végig kihalt buszmegállókat láttam, úgy tűnt, senkiben nem él már a remény és hazamentek. Láthatólag egyáltalán nem zavarta őket, hogy nem jött a buszuk. Mentem tovább délnek.

A Lincoln úton pillantottam meg az első tetemet, a hátán feküdt összegömbölyülve. A fékfolyadék sűrű feketéje összemázolta a repedt szélvédőablakot. Letérdeltem, és a kabátom ujjával letöröltem a koszos üveget. A 42-es volt. Soha nem adódott alkalmam, hogy utazzak vele. Petach Tikvából jöhetett vagy valami hasonló. Egy üres, fekvő busz a Lincoln közepén, magam sem tudtam megma-

¹ „Bahurovics”. Ez annyira más és jó ott, hogy muszáj ideírni. A magyar változatra a megszólítás indokolatlan intimitása miatt esett a választás. (A ford.)

gyarázni, mi is olyan szomorú ebben.

A központi pályaudvaron százával hevertek, széthasadt testükből patakokban ömlött a benzin, kifolyt belük feketén és némán terült el az aszfaltos úton. Több tucat levert embert ücsörgött körülöttük, motorbúgásban reménykedtek, nedves szemük egy kérek utolsó pörgését kísérte figyelemmel. Az egyikük, ellenőrkalapban, ott kószált a többiek között, és vigasztalni próbálta őket:

– Biztos, hogy csak itt, Haifában van még egy csomó, egy szempillantás alatt ideérnek, minden rendben lesz.

De mindenki világosan látta, ő is, hogy nem maradt már egy sem.

Mesélték, hogy a maalabi-árus fölgyújtotta a saját triciklijét és hazament, a magnószalagok a kazettás standokon megszakadtak a fájdalomtól, s még a hazafelé tartó úton fáradt szemmel várakozó katonák is szomorúak voltak. Az egyik elhagyott megállóban találtam egy padot, leheveredtem és becsuktam a szemem. A jegytömb lyukai a zsebemben továbbra is csak úgy néztek ki, mint az egyszerű lyukak.

Dinoszaurusztójások

Uzi suli után beállított hozzám egy dinoszauruszokról szóló könyvvel. Azt mondta, a dinók már kihaltak, de a világ minden apró kis zugában maradtak tojásaik, és ha fölkuatjuk őket, saját dinóink lesznek, akiket bevihetünk a suliba és nevet adhatunk nekik. Azt mondta még, a dinoszaurusztójásra általában a kerti zugokban bukkanhatunk rá, mélységes-mélyen a föld alatt. Úgyhogy fogtunk egy kapát a kerti raktárból, és elkezdtünk ásni a Natkovics verandája mögött, ahol a szukka² állt. Sötétedésig kábé két órán át kapáltunk, de nem találtunk semmit. Uzi azt mondta, nem elég mély, később még folytatnunk kell. Elmentünk arcot és kezet mosni a kerti csaphoz. Mosdás közben odajött Reli barátja a rozzant motorjával, ami folyton lerobban. „Sziasztok, skacok”, próbált nyalizni, „mi a pálya?” Uzi könyökkel oldalba bökött,

úgyhogy azt mondtam neki, minden zsír, és épp nem csinálunk semmit. „Semmit, azzal az ásóval? Sirály. Hol a nővéred?” Mondtam, hogy bent a házban, úgyhogy az ajtó felé vette az irányt. Reli szerelmes belé, de én nem bírom. Nem mintha valami olyat tett volna, egyszerűen a pofázmánya miatt. Olyan a képe, mint a filmekben a gonoszoknak.

– Éjszaka kell folytatnunk – mondta Uzi.

– Találkozzunk az udvaron tizenkettő nulla-nullakor. Te hozd az ásót, én hozom a lámpát.

– Miért olyan sürgős ez ma? – kérdeztem.

– Csak – méltatlankodott Uzi. – Ki ért a dinoszauruszokhoz, te vagy én? A dinó-téma sürgős.

Tizenkettő nulla-nullakor végül csak én jöttem el, mivel Uzit a szülei fülön csípték, amikor ki akart szökni. Egy csomó ideig, fogalmam sincs, meddig vártam őt, és pont amikor már vissza akartam menni a házba, megjött Reli azzal a rosszképűvel. Félttem, hogy meglátják és kérdéseket tesznek föl. Ha bármit elárulok a dinókról, Uzi soha nem bocsátja meg. Attól nem félttem, hogy beárulnak apának, mert ha Reli bármit mondana rólam, ő is lebukna. Reli és a rosszképű a padra ültek, közvetlenül a gödrünk mellé, és a rosszképű hirtelen tenni kezdte magát neki. Kibontotta Reli ruháját, a kezét az arcára tette, meg csupa ilyesmi, Reli meg hagyta. Nem bírtam tovább nézni, ennyi elég, mondtam magamban, egy életem, egy halálom, és csöndben visszaslattogtam a gyerekek teraszához, onnan pedig a szobámba.

Csak nappal ástunk, azaz délután. A szombatot kivéve, amikor Uzi a családjával kirándulni ment, nap mint nap. Vagy öt hónapig. Már nagyon mély volt a gödör, Uzi azt mondta, már elértük a föld középpontját, és figyuzzak, mindjárt jön a dinótojás. Igazából nem hittem benne, de sokkal könnyebb volt ásni, mint ezt megmondani neki. Azt akartam, hogy valaki szóljon Uzinak, de egyedül nem volt hozzá bátorságom. Reli, aki régen sokat játszott velünk, szinte már egyáltalán nem beszélget velem, amikor meg igen, Joszinak hív, pedig azt utálom. Először egyfolytában a rosszképűvel volt meg a tragacsával,

² Lugas a sátoros ünnepeken. (A fordító megjegyzése.)

most pedig, az elmúlt pár hétben, mióta ő már nem jár ide, állandóan csak alszik, és folyton azt mondja, fáradt. Kedd reggel még be is hányt az ágyába, mint egy hibbant.

– Fúj, de undorító! – mondtam neki. – Megmondalak anyának!

– Ha bármit mondasz erről anyának, véged – válaszolta komoly hangon, amitől kicsit megijedtem.

Reli addig soha az életben nem fenyegetett engem. Tudtam, hogy az egész miatta van, a tragacsos rosszképű miatt, meg amiket csinált vele. Kész szerencse, hogy már nem jön ide.

Két nappal később megtaláltuk a tojást. Tényleg hatalmas volt, akkora, mint egy dinnye.

– Mit mondtam – kiáltotta Uzi –, mit mondtam!

A kert közepébe vittük és körbetáncoltuk. Uzi azt mondta, most ki kell keltetnünk, úgyhogy még több mint két hónapig keltegettük. Végül kinyílt, de kisdinó helyett csecsemő volt benne.

Iszonyúan pofára estünk, a csecsemőt nem vihettük be a suliba. Uzi azt mondta, nincs más választás, beszélünk kell apámmal. Az apám már akkor ideges lett, amikor odaértünk, még mielőtt bármit mondtunk volna.

– Honnan szereztétek ezt a csecsemőt? Mi? Honnan szereztétek? – Megállás nélkül kiabált, és ahányszor meg akartuk magyarázni, csak ordított, hogy hazugok vagyunk. Végül Uzihoz hajolt és megszorította a vállát: – Idehallgass, Uzi, ne foglalkozz Joszival – mutatott felém –, ő semmit nem ért, ő ostoba, de te okos gyerek vagy. Meséld szépen el, kicsoda ő, kik a szülei.

– Igazából kicsit mi – mondta Uzi –, mi keltettük ki a tojásból, úgyhogy olyan, mintha mi lennénk az anyukája és az apukája.

Apa szúrós pillantást vetett Uzira, mintha meg akarná ölni, de végül megfordult és engem vágott pofon.

Apa elvitte a csecsemőt a kórházba, és azt mondta, addig várjam a szobában. Már dél volt, de Reli még az ágyban aludt.

– Egyfolytában alszol – mondtam neki –, olyan vagy, mint a Csipkerózsika. – Reli nem szólt semmit és meg se mozdult. – Biztos csak akkor ébredsz föl, ha megérkezik a herceg

– mondtam csak úgy szívatásból –, a herceg a tragacsával. – Reli ajka megmozdult, de a száján nem jött ki hang, és a szeme is csukva maradt. – Csak miatta kelnél föl – folytattam –, és ha defektet kap a kereke, örökre ágyban maradsz. – Reli kinyitotta a két szemét, és én biztosra vettem, hogy mindjárt kilép az ágyból és megüt, de ő csak beszélt, és amíg beszélt, kicsit szomorú szemekkel nézett.

– Miért akarod, hogy kikeljek az ágyból, mi, Joe? Hogy rend legyen a szobában? Hogy megcsináljam a Biblia-leckét?

– Gondoltam, föl akarsz kelni az ágyból, hogy megnézd a dinótojást, amit Uzival találtunk – mondtam. – Már majdnem úgy volt, hogy tudományos fölfedezés, de aztán mégsem. Azt hittem, látni akarod.

– Igazad van – mondta Reli –, egy dinótojás miatt tényleg érdemes fölkelni. – A lábával félretolta a paplant, és az ágy szélére ült.

– Még hányasz? – kérdeztem.

Reli csóválta a fejét, majd fölállt.

– Gyere – mondta –, mutasd meg a dinótojást.

– De pont ezt akartam elmondani – feleltem –, hogy ez végül záptojás lett és szétrobbant, és apa elvitte, meg hazavitte Uzit, nekem pedig lekevert egy pofont.

– Jó – mondta Reli és megsimogatta a nyakam –, akkor menjünk és keressünk egy másik dinoszaurusztojást, egy olyat, ami nem záp.

– Hagyjál – mondtam –, apa csak ideges lesz. Menjünk inkább turmixozni.

Reli szandálban volt.

– És mi történne, ha tényleg megjönne a herceg a tragacsán? – kérdeztem.

Reli megrántotta a vállát. – Már nem jön – mondta.

– És ha mégis? – kötöttem az ebet a karóhoz.

– Ha mégis, akkor majd ő vár rám – felelte.

– Tutira vár – mondtam –, és különben is, hogy jönne már ide? Úgyse működik soha a motorja! – S amint befejeztem a mondatot, futásnak eredtem. Reli utánam iramodott, de csak a fagyizóznál fogott meg, ahol nagy kehely tejszínhabot kértem, ő pedig eperturmixot kapott.

PÁLYI Márk fordításai